

Møte mandag den 15. oktober kl. 13.**President: Johan Wiik.****Dagsorden:**

1. Innstilling VII fra Stortingets presidentskap om behandlingen av saker som er kommet inn etter forslagstidens utløp.
2. Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om samtykke til at Norge avgir erklæring om anerkjennelse av den Mellomfolkelige Domstols domsmyndighet i visse saker (innst. S. nr. 199).
3. Innstilling fra landbrukskomiteen om Norges landbruksvitenskapelige forskningsråds virksomhet i 6. driftsår, 1. juli 1954—30. juni 1955 (innst. S. nr. 198).
4. Tilråding frå sosialnemnda om verksemda til A/S Vinmonopolet i 1955 (innst. S. nr. 200).
5. Tilråding frå skog-, vassdrags- og industrinemnda om tilskot av Konesjonsavgiftsfondet til reising av nytt Vassdragslaboratorium (innst. S. nr. 201).
6. Spørsmål frå representanten Hjermann til handelsministeren:
«Meiner departementet at det av omsyn til norsk fruktavl er forsvarleg å frigjeva innførsel av sudfrukter på ei tid då marknaden er overfylt av norsk frukt?»
7. Spørsmål frå representanten Kjeldseth Moe til handelsministeren:
«Meiner departementet at dei reglar me har om bergingsmateriell for mindre havfiskebåtar er tilfredsstillande, og er kontrollen med dette bergingsmaterialet fullgod?»

PRESIDENTEN: Representanten Arne Nilsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Buskerud fylke, jernbanetelegrafist Ragnar Christensen, som hittil har møtt for representanten Watnebryn, fortsetter å møte for representanten Konrad Knudsen.

De innkalte vararepresentanter, for Bergen husmor Ranveig Frantzen og sekretær Harry Hansen, for Buskerud fylke journalist Paul Breiehagen, for Møre og Romsdal fylke gårdbruker Anders Skrondal, for Sogn og Fjordane fylke redaktør Ludvig Botnen, for Sør-Trøndelag fylke skoleinspektør Kristian Hammer og for Østfold fylke gårdbruker Odd Fladstad, har tatt sete.

Statsråd Løbak overbrakte følgende kgl. proposisjoner:

1. Om samtykke til at Utbyggingsfondet for

Nord-Norge yter lån til Nordland Portland Cementfabrik A/S.

2. Om lønnsordning for statslosene og om tilleggsbevilgning for Losvesenet for terminen 1956—57.
3. Om regler for lån av Jorddyrkingsfondet.
4. Om bevilgning til vaksinasjon mot polio-myelitt.

Sak nr. 1.

Innstilling VII fra Stortingets presidentskap om behandlingen av saker som er kommet inn etter forslagstidens utløp.

Presidentskapet hadde innstillet:

I

1. Kgl. meld. om prisene for tømmer og kubb 1956—57 (St.meld. nr. 69)
2. Kgl. meld. om halvårsmelding om nasjonalbudsjettet 1956 (St.meld. nr. 70)
3. Kgl. meld. om midlertidig forbud mot forhøyelse av priser for elektrisk energi, gass, transport med sporvei eller forstadsbane og for ytelser fra vann-, kloakk- og renovasjonsvesen (St. meld. nr. 71)
Nr. 1—3 tilstilles finans- og tollkomiteen.
4. Kgl. prp. om ikraftsetting av norske tollinnrømmelser som følge av de internasjonale tollforhandlinger i Genève 1956 i samband med Generalavtalen om tolltariffer og handel (St.prp. nr. 107)
Tilstilles den utvidede finans- og tollkomitee.
5. Kgl. prp. om fordeling av skatteutjæmningsmidler for terminen 1957—58 (St. prp. nr. 111)
Tilstilles kommunalkomiteen.
6. Kgl. prp. om overdragelse av Statsbanenes eiendom, Oslo Ladegård, Oslogt. 13, til Oslo Kommune (St.prp. nr. 109)
Tilstilles samferdselskomiteen.
7. Kgl. meld. om A/S Finnmark og Nord-Troms Fiskeriindustri's virksomhet i 1955 (St.meld. nr. 72)
Tilstilles sjøfarts- og fiskerikomiteen.
8. Kgl. prp. om samtykke til ratifikasjon av avtaler mellom Norge og Danmark 1) for å forebygge dobbeltbeskatning for så vidt angår skatter av arvemidler, og 2) om bistand i skattesaker (St.prp. nr. 97)
Tilstilles utenriks- og konstitusjonskomiteen, forst. med 2 medl. av finans- og tollkomiteen oppnevnt av denne.

II.

1. Protest fra Oslo og Akershus distrikt av Norges Kommunistiske Ungdomsforbund mot Norges deltakelse i Brukerorganisasjonen.

2760 1956. 15. okt. — Samtykke til anerkj. av Mellomfolk. Domstols domsmyndigh.

2. Forestilling fra Oslo og Akershus distrikt av Norges Kommunistiske Ungdomsforbund om nedskjæring av de militære styrker, forbud mot atom- og vannstoffvåpen, nedsettelse av den militære tjenestetid m.m.

Nr. 1—2 oversendes Regjeringen.

Votering:

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

Sak nr. 2.

Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om samtykke til at Norge avgir erklæring om anerkjennelse av den Mellomfolkelige Domstols domsmyndighet i visse saker (innst. S. nr. 199).

Om saken i dens alminnelighet uttalte

WIKBORG (komiteens ordfører): Dette er en enstemmig innstilling; men saken har en viss betydning for Norge som et av de små land i verden, og jeg vil derfor gjerne knytte noen bemerkninger til den.

Mens en nasjonal domstol har ubetinget domsmyndighet i alle rettstvister mellom borgerne i vedkommende land, har den internasjonale domstol ikke noen slik ubetinget domsmyndighet. Den kan bare tre i funksjon dersom de stridende parter er enige om at vedkommende stridsspørsmål skal avgjøres ved domstolen. Dette spørsmål har vært meget drøftet helt siden Folkeforbundets dager, og to juristkomiteer, den ene under Folkeforbundet og den annen under de Forente Nasjoner, har innstillet på at man skulle forsøke å komme fram til ubetinget domsmyndighet også for den internasjonale domstol. Det har hittil støtt på motstand fra stormaktenes side, og man har måttet nøye seg med i tillegg til den alminnelige bestemmelse om at det er partene selv som bestemmer om de vil ha en tvist inn for domstolen eller ikke, å føye til den såkalte fakultative klausul, som er referert i innstillingen, slik at overfor de parter hvor begge land har godtatt den fakultative klausul, har domstolen ubetinget domsmyndighet i de saker som denne bestemmelse nevner, bl.a. i ethvert folkerettslig spørsmål.

Denne fakultative klausul har Norge alltid, fra første stund av, sluttet seg til, og den foreligger altså nå påny for Stortinget til vedtagelse, fordi den gjerne har vært vedtatt for 10 år ad gangen, og den siste 10-års fristen utløp 3. oktober.

Det har vært på tale å endre vedtektene for den internasjonale domstol for å utvide dens

kompetansemyndighet, og spørsmålet var oppe i forbindelse med revisjonen av FN's pakt i fjor, men det ble da ikke fremsatt noe forslag om dette. Det er heller ikke nødvendig med en endring, for hvis bare den fakultative klausul blir undertegnet av et tilstrekkelig antall stater, vil domsmyndigheten bli ubetinget, og det er sikkert i øyeblikket den eneste farbare vei, fordi Sovjet-Unionen hittil har motsatt seg en ubetinget domsmyndighet, og eventuelt, må vi regne med, ville ha brukt sitt veto, om man hadde forsøkt å endre vedtektene.

I 1947 anbefalte FN's generalforsamling i en resolusjon at flest mulig stater måtte godta den fakultative klausul med så få reservasjoner som mulig. I dag har 32 stater tiltrådt klausulen, deriblant Norge, Danmark og Sverige. Vi må vel også regne med at en rekke av de nye medlemsstater i de Forente Nasjoner vil slutte seg til klausulen.

Denne gang har Utenriksdepartementet foreslått at vi ikke, som tidligere, skal fornye vår tiltredelse til klausulen for et bestemt åremål, men at den nå skal fornyes av seg selv med mindre den oppsies. Under disse omstendigheter foreslår Utenriksdepartementet at fristen settes til 5 år ad gangen, men slik at vår tiltredelse automatisk fornyes hvis den ikke oppsies. Da behøver ikke saken å bringes inn for Stortinget med mindre det blir spørsmål om å trekke seg tilbake fra klausulen — noe som sikkert aldri vil komme til å skje. På den måten mener Utenriksdepartementet — og det er komiteen enig i — er vi med på å styrke den Mellomfolkelige Domstols posisjon. Det vil være å håpe at også andre nasjoner vil følge dette eksempel og frafalle de mange reservasjoner som enkelte land har gjort, slik at tiltredelsen til denne fakultative klausul for fremtiden kan skje automatisk, således som det altså nå foreslås for Norges vedkommende.

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i at det avgis erklæring om at Norge anerkjenner som bindende ipso facto og uten særskilt overenskomst, overfor enhver annen stat som påtar seg den samme forpliktelse, dvs. på betingelse av gjensidighet, den Mellomfolkelige Domstols domsmyndighet i samsvar med artikkel 36, punkt 2, i Domstolens vedtekter for et tidsrom av 5 år fra 3. oktober 1956 å regne, med automatisk fornyelse for 5 år ad gangen, medmindre den blir oppsagt 6 måneder før utløpet av hver periode.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.